

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

KLASA: UP/I-563-01/20-01/1
URBROJ: 511-01-149-20-1
Zagreb, 05.lipnja 2020. godine

Na temelju članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj: 47/09), postupajući po zahtjevu udruge „Prvi hrvatski redarstvenik“, donosi se

R J E Š E N J E

Zahtjev se usvaja te se posebnoj jedinici ustrojenoj 05.08.1990.godine „Prvi hrvatski redarstvenik“ priznaje status ratne postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova.

O b r a z l o ž e n j e

Udruga „Prvi hrvatski redarstvenik“ iz Zagreba, Avenija Gojka Šuška 1 (OIB: 30085242512), podnijela je dana 10.01.2020. godine, zahtjev da se posebnoj jedinici Prvi hrvatski redarstvenik prizna status ratne postrojbe.

U zahtjevu se prije svega ukazuje na činjenicu da navedena Udruga okuplja osobe koje su se dragovoljno uključile u postrojbu Prvi hrvatski redarstvenik s danom 05.08.1990.g. u Zagrebu, Obrazovnom centru MUP-a u Svetošimunskoj ulici 80, a koje su kasnije bili djelatnici Ministarstva, da je Udruga između ostalog osnovana radi njegovanja i očuvanja vrijednosti nastalih tijekom Domovinskog rata te učvršćivanja i obrane Hrvatske države. Nadalje, u cilju pojašnjenja opravdanosti i osnovanosti zahtjeva, podnositelj zahtjeva navodi da je navedena jedinica nastala u okolnostima neposredne opasnosti i ugroze na suverenitet Republike Hrvatske, od strane neprijateljskih snaga, JNA i pobunjenih Srba, kada je početkom srpnja 1990. godine tadašnje Predsjedništvo SRH, donijelo odluku da se krene u formiranje oružanih snaga. Uporište za formiranje oružanih snaga pronađeno je u čl. 25. ranije važećeg Zakona o unutrašnjim poslovima, u kojem zakonodavac daje ovlast tadašnjem Republičkom sekretaru za unutrašnje poslove da formira po potrebi društvene situacije, odnosno političkog stanja, onoliki broj jedinica posebne namjene, koliko ocjeni da je potrebno. Tijekom srpnja 1990. tadašnji republički sekretar za unutrašnje poslove g. Josip Boljkovac izdao je zapovijed o ustrojavanju takve oružane sile u vidu uspostave tečaja za redarstvenike. Dana 21. srpnja 1990. godine objavljen je natječaj za prijem djelatnika u tadašnji Republički Sekretarijat za unutrašnje poslove.

U zahtjevu se nadalje navodi da je zadaću formiranja zapovjedništva dobio Marko Lukić, tadašnji zamjenik zapovjednika Jedinice za posebne namjene RSUP-a. Kriteriji za zapovjednike satnija i bojni, kao i instruktore, bili su prvenstveno profesionalnost i dobrovoljnost da preuzmu dužnosti. Najveći dio zapovjednika i instruktora imao je potrebna policijska znanja, a svi zapovjednici bojni i satnija završili su Vojne akademije u tadašnjoj JNA sa iznimnim uspjesima. Već 1. kolovoza 1990. godine održan je prvi sastanak zapovjedništva i isti dan sastanak sa budućim zapovjednicima vodova, a poradi prihvata budućih pripadnika jedinice. Dana, 5. kolovoza 1990. godine na prostoru današnje Policijske akademije u Zagrebu postrojene su dvije bojne sa ukupno oko 1800 pripadnika. Tri dana kasnije, 8. kolovoza 1990. godine, smotru jedinica izvršio je predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman.

Podnositelj zahtjeva također navodi da je planirana dvomjesečna obuka prekinuta već devet dana kasnije. Naime, 17. kolovoza 1990. godine, tri helikoptera sa pripadnicima Jedinice za posebne namjene presreli su borbeni zrakoplovi tadašnje JNA iznad prostora Like i zapovjedili im, pod prijetnjom rušenja, vraćanje na polazno uzletišće, odnosno u Zagreb. Tim činom JNA je nedvosmisleno pokazala što misli o izraženoj volji građana Hrvatske.

U zahtjevu se još navodi da su isti dan osvanule i barikade na prometnicama u okolici Knina, te Benkovcu i Obrovcu. Milan Babić proglasio je "ratno stanje" i taj dan se općenito uzima kao dan početka Domovinskog rata. Od toga trenutka, umjesto obuke, svih 15 satnija izvršava vojno-redarstvene zadaće diljem Republike Hrvatske. Postrojbe iz sastava Prvog hrvatskog redarstvenika tijekom rujna 1990. godine suzbile su pobunu dijela srpskog stanovništva na Banovini (Petrinja, Glina, Kostajnica, Dvor na Uni), a pripadnici tih postrojbi bili su jezgra formiranja Antiterorističke jedinice Lučko, Jedinice za posebne namjene Rakitje koja je prerasla u 1. gardijsku brigadu HV, Vojne policije na Tuškancu, te mnogih specijalnih postrojbi MUP-a i prvih brigada ZNG-a.

Konačno, u zahtjevu se navodi da je posebna jedinica Prvi hrvatski redarstvenik bila osnovana, ustrojena te djelovala radi obrane neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti odnosno suvereniteta Republike Hrvatske, slijedom čega podnositelj zahtjeva smatra da ima sva obilježja ratne postrojbe, kao i druge ratne postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova (ATJ Lučko, Alfe i dr.), te kao dokaz tog činjenici navodi zapovjedni lanac, kojeg su činili zapovjednik postrojbe, te zapovjednici bojni, satnija, vodova i dr.

Stoga, imajući u vidu sve naprijed izloženo, podnositelj zahtjeva smatra da je u cilju zaštite digniteta navedene postrojbe, te izjednačavanja statusa svih ratnih postrojbi Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova koje su dale veliki doprinos u obrani Republike Hrvatske, potrebno i posebnoj jedinici Prvi hrvatski redarstvenik priznati status ratne postrojbe.

Ministarstvo hrvatskih branitelja u dopisu od 30.07.2018.g. upućenom Ministarstvu unutarnjih poslova podržava priznavanje statusa ratne postrojbe Prvom hrvatskom redarstveniku uz obrazloženje da su uglavnom svi polaznici koji su završili tečaj Prvi hrvatski redarstvenik sudjelovali u borbenim akcijama u Domovinskom ratu, te da je taj ustrojstveni dio MUP-a bilo legalna oružana sila u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo obrane u dopisu od 01.08.2019. godine, upućenom Ministarstvu unutarnjih poslova također podržava inicijativu da se Prvom hrvatskom redarstveniku prizna status ratne postrojbe iz razloga što su svi polaznici tečaja Prvi hrvatski redarstvenik kao dragovoljci sudjelovali u borbenim akcijama u Domovinskom ratu te da je taj ustrojstveni dio MUP-a bio legalna oružana sila u Republici Hrvatskoj.

Zahtjev je osnovan.

Uvidom u sveukupnu pribavljenu i raspoloživu službenu dokumentaciju, utvrđeno je slijedeće:

Dana 21.07.1990.g. u dnevnim novinama „Večernji list“, tadašnji Republički sekretarijat za unutrašnje poslove, objavio je natječaj za prijam pripadnika milicije srednje stručne spreme, te su u navedenom natječaju utvrđeni uvjeti i način natjecanja kandidata.

Uvidom u pisanu zabilješku Mladena Bilokapića, tadašnjeg zaposlenika Policijske akademije, vidljiv je tijek postupanja nakon objavljenog natječaja, iz koje proizlazi da su kandidati dolazili na Policijsku akademiju od 05.kolovoza 1990.g. pa do kraja kolovoza iste godine. Nakon obavljenog liječničkog pregleda raspoređeni su u postrojbe. Iz navedene zabilješke proizlazi da se ukupno prijavilo oko 2000 kandidata te da je bilo oko 1820 polaznika tečaja. Polaznici tečaja bili su raspoređeni u dvije bojne a svaka bojna bila je sastavljena od sedam satnija u kojima je bilo od 80 do 120 polaznika tečaja.

Iz raspoložive službene dokumentacije proizlazi da je navedena jedinica imala uređeni zapovjedni lanac i to u vidu zapovjednika bojni i zapovjednika satnija. Dokaz tome je Popis pripadnika Prvog hrvatskog redarstvenika na kojemu se nalaze svi pripadnici navedene jedinice, njihovi osobni podaci kao i podaci o razvrstavanju u bojne, satnije i vodove. U Popisu su također navedeni i podaci o zapovjednicima bojni i satnija.

Nadalje, uvidom u Izvještaj o radu tadašnje Srednje škole unutarnjih poslova od 07.04.1992. godine (koje obuhvaća i 1990. god.), proizlazi je da je uz provođenje četverogodišnjeg odgojno-obrazovnog rada s pitomcima škole od I.-IV. razreda, škola intenzivno radila i na osposobljavanju novih policijskih snaga za izvršavanje borbenih aktivnosti putem Modificiranog tečaja za policajce-pripravnike, ustvari kao pripadnike intervencijskih policijskih snaga, prema Nastavnom planu i programu kojega je škola izradila i po kojemu je počeo proces osposobljavanja ovih policijskih snaga, već I. klasom takvog Tečaja, koji je proveden u toku ljeta 1990 godine, te ostalim klasama Tečajeva koji su provedeni tijekom 1990. i 1991. godine.

Iz ranije spomenutog Izvještaja vidljivo je da navedeni tečaj nije bio do kraja proveden. Razlog tome su nastanak tadašnjih okolnosti, kao što su izbijanje tzv. „balvan revolucije“, velikosrpska pobuna na Banovini (Dvor na Uni, Glina, Hrvatska Kostajnica, Petrinja) i dr., a koje su nalagale uključivanje navedene jedinice radi suzbijanja svega navedenog. Stoga, umjesto na provođenju obuke sve satnije Prvog hrvatskog redarstvenika bile su uključene na izvršavanje vojno-redarstvenih zadaća diljem Republike Hrvatske.

U provedenom postupku, dana 21.05.2020. godine uzeta je izjava na zapisnik od Josipa Strmotića, tadašnjeg načelnika Srednje škole za unutrašnje poslove, koji je između ostalog izjavio da je dana 20.07.1990. dobio nalog od tadašnjeg zamjenika

ministra i tadašnjeg podsekretara javne sigurnosti, za izradu Nastavnog plana i programa tečaja za ubrzano osposobljavanje dopunskih snaga za poslove policije. Trajanje tečaja je planirano u vremenu od 7 mjeseci, odnosno 3+4 mjeseca (3 mjeseca obuka, pretežno za funkciju intervencijskih snaga, a 4 mjeseca policijsko obrazovanje u klasičnom smislu). Nadalje, imenovani je istaknuo da je glavni razlog za raspisivanje natječaja, koji je objavljen 21. srpnja 1990. godine, za prijem novih policajaca, bio nepovoljna nacionalna struktura u sastavu policije. Sjeća se da je najviše polaznika tečaja pristupilo na Policijsku akademiju dana 05.08.1990. godine, a tečaj je započeo s radom dana 06.08.1990. godine, u sastavu Srednje škole za unutarnje poslove. Polaznici tečaja formacijski su bili raspoređeni u bojne, satnije i vodove. Sukladno tome, Prvi hrvatski redarstvenik sačinjavale su 2 bojne sa po 7 satnija. U početku za voditelja je određen g. Ivan Krmpotić, da bi ubrzo za novog voditelja tečaja bio imenovan g. Marko Lukić. Tijekom tečaja, polaznici su obavljali i niz sigurnosnih zadaća i poslova, kao osiguranje zgrade Hrvatskog sabora, raznih ministarstva i drugih važnih objekata. Zatim su obavljali i sigurnosne poslove na terenu, ovisno o sigurnosnoj situaciji u Republici Hrvatskoj. Posebice, bili su upućeni na intervenciju u Knin, kada su vraćeni helikopteri od strane tadašnje JNA, te u Pakrac prilikom napada pobunjenih Srba na policijsku postaju. Također su sudjelovali u suzbijanju pobune dijela srpskog stanovništva na Banovini (Petrinja, Glina, Kostajnica, Dvor na Uni), te u drugim sigurnosno-intervencijskim situacijama.

Isto tako, u postupku je dana 25.05.2020. godine, uzeta izjava na zapisnik od Marka Lukića, tadašnjeg voditelja tečaja Prvi hrvatski redarstvenik. Tom prilikom imenovani je izjavio da je preuzimanjem regularne hrvatske vlasti, vodstvo MUP-a, na čelu sa ministrom Josipom Boljkovcem i njegovim zamjenikom g. Pericom Jurićem, u srpnju 1990. godine donijelo odluku o raspisivanju tečaja radi popune policijskih snaga, u kojima je prevladavala nepovoljna nacionalna struktura. Na tečaj je primljeno oko 1780 polaznika, koji su prošli sve potrebne provjere. Dana 05.08.1990. godine, bilo je okupljanje svih polaznika, u prostorijama tadašnje Srednje škole za unutarnje poslove (Svetošimunska). Polaznici su bili raspoređeni u 2 bojne sa po 7 satnija, na čijem čelu su bili pripadnici MUP-a sa završenim policijskim školama i vojnim akademijama, stručni za edukaciju i obuku iz programa policijsko-vojne problematike. Nadalje, imenovani navodi da je dana, 08.08.1990. godine, postrojbu Prvog hrvatskog redarstvenika obišao osobno predsjednik Republike Hrvatske, dr. Franjo Tuđman sa kolegijem MUP-a, na čelu sa tadašnjim ministrom unutarnjih poslova, pri čemu je dr. Tuđman iznio jasne zadaće pripadnicima Prvog hrvatskog redarstvenika, u cilju zaštite ustavnog i pravnog poretka RH. Shvativši svoju ulogu i zadaće dobivene od predsjednika RH, zapovjedni kadar i polaznici tečaja nastavljaju intenzivnom obukom i ubrzanim usvajanjem policijskog znanja za što bolju pripremu kako bi bili spremni odgovoriti na sve eventualne izazove. Imenovani ističe kako je dana 17.08.1990. godine, nakon otpočete otvorene balvan revolucije i pokušaja rušenja novo izabrane vlasti, kao zapovjednik tečaja Prvi hrvatski redarstvenik dobio zadatak da uporabom helikopterskog desanta, prebaci dio pripadnika Prvog hrvatskog redarstvenika na područje općine Kijevo, u neposrednu blizinu Knina. S obzirom da je kapacitet helikoptera mogao preuzeti do 30 članova posade, na taj desant je i upućeno toliko osoba, u čijem sastavu je bio i zamjenik ministra unutarnjih poslova Perica Jurić i on, Marko Lukić, kao voditelj tečaja. S obzirom da su na području Ogulina presretni od strane MIG-ova tadašnje JNA i pod prijetnjom rušenja, odlučeno je da se ova grupa helikopterskog desanta vrati na polazne

pozicije uzletišta Lučko, od kuda su i krenuli. Po slijetanju, dobio je zapovijed ministra unutarnjih poslova i njegova zamjenika da podigne borbenu gotovost cjelokupnog sastava Prvog hrvatskog redarstvenika na najvišu razinu. Ukazuje kako je pripadnicima Prvog hrvatskog redarstvenika tada podijeljena bojeva municija te da su isti preuzeli osiguranje šticeh objekata i osoba, u večernjim satima sa 17. na 18.08.1990. godine, te osiguranje zgrade Vlade, Sabora, Predsjedništva RH, HRT-a, Glavne Pošte, Narodne banke i pojačali osiguranje objekata u kojima su boravile šticehe osobe privatno. Nadalje, imenovani navodi da su od 17.08. do 07.09.1990. godine, svi pripadnici Prvog hrvatskog redarstvenika bili uključeni u akcije pojačane borbene spremnosti i zaštite objekata i šticeh osoba, da bi dana 07.09.1990. godine, 80 najsposobnijih polaznika navedenog tečaja bilo raspoređeno u Jedinicu za posebne namjene i toga dana formiraju Antiterorističku jedinicu Lučko, sa ciljem stvaranja najelitnije jedinice koja će biti osposobljena za antiterorističko djelovanje. Ostali pripadnici Prvog hrvatskog redarstvenika počinju popunjavati policijske uprave, sa ciljem promjene nepovoljne nacionalne strukture na terenu. Dana 28.09.1990. godine, velikosrpska politika nastavlja sa terorističkim djelovanjem, ne samo barikadama već počinje zauzimati policijske postaje. Negdje, oko 4000 tzv. „šešeljevaca“ sa Petrove Gore zauzeli su policijske postaje Petrinja, Glina i Dvor na Uni. ATJ Lučko dobiva zadatak da vrati policijske postaje pod kontrolu MUP-a RH. Pri uspješnom vraćanju postaja, ATJ Lučko u pomoć pristižu pripadnici Prvog hrvatskog redarstvenika, koji su i dalje bili u Svetošimunskoj na izvršavanju zadataka. U večernjim satima 28.09.1990. godine, u trenucima kada su razbijene snage pobunjenika, iz vatrenog hica sa kolodvora željezničke postaje Petrinja pucano je na pripadnike ATJ Lučko i Prvog hrvatskog redarstvenika i tom prilikom je teško ranjen pripadnik Prvog hrvatskog redarstvenika Josip Božičević. Od te intervencije u kojoj su sudjelovali i pripadnici Prvog hrvatskog redarstvenika, pa sve do formiranja Jedinice za posebne namjene Rakitje, pripadnici Prvog hrvatskog redarstvenika koji su ostali u Svetošimunskoj a nisu raspoređeni u policijske uprave, obavljali su zadaće osiguranja šticeh objekata i osoba radi zaštite ustavno-pravnog poretka Republike Hrvatske. Naglašava da je preostali dio polaznika navedenog tečaja raspoređen po policijskim upravama i u Posebnu jedinicu policije Rakitje.

Na temelju naprijed utvrđenih činjenica moguće je zaključiti da je Posebna jedinica Prvi hrvatski redarstvenik imala sva obilježja ratne postrojbe. Naime, u jedinici su već od samog početka formirane bojne i unutar njih satnije, te su imenovani zapovjednici bojni i satnija. Za napomenuti je da bojne i satnije osnovne taktičke postrojbe rodova kopnene vojske, što upućuje na činjenicu da se u konkretnom slučaju neće odvijati samo tečaj već će pripadnici redarstvenih snaga sudjelovati u ratnim operacijama.

Također je na temelju svih prikupljenih dokaza i saznanja u ovom predmetu moguće zaključiti da je navedena jedinica imala sva obilježja ustrojstvene jedinice u smislu odredbi članka 25. tada važećeg Zakona o unutrašnjim poslovima, te da je ustrojena radi posebnih razloga sigurnosti i održavanja i uspostave javnog reda i mira, odnosno ustrojena je u vidu tečaja za redarstvenike, kako bi u što kraćem roku bila osposobljena za samostalno i organizirano djelovanje u cilju očuvanja integriteta Republike Hrvatske.

Dakle, svi izvedeni dokazi i utvrđeno činjenično stanje upućuju na zaključak da je jedinica Prvi hrvatski redarstvenik iako u početku organizirana kao tečaj, imala sva

obilježja ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova, da je sudjelovala u ratnim djelovanjima u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, te joj se zbog toga priznaje status ratne postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova.

Slijedom navedenog riješeno je kao u izreci rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana dostave rješenja.

POTPREDsjedNIK VLADE I MINISTAR

dr.sc. Davor Božinović

Dostaviti:

1. Prvi hrvatski redarstvenik
Avenija Gojka Šuška 1, 10040 Zagreb
2. Pismohrana, ovdje